

PREŠPORSKÝ podnikateľ

Mesačník Bratislavskej regionálnej komory SOPK

Číslo 4 / Ročník XII. • Apríl 2019

Vposledný marcový pondelok sa v hoteli Bratislava zišlo Zhromaždenie delegátov Bratislavskej regionálnej komory SOPK za účasti predsedu Slovenskej obchodnej a priemyselnej komory Petra Mihóka a generálneho tajomníka SOPK Martina Hrivíka. Predseda BRK SOPK Igor Junas zároveň privítal aj predsedu Dozornej rady SOPK Jozefa Tkáča a podpredsedu SOPK Vladimíra Slezáka.

Podrobnejšie sa zhromaždeniu venujeme na 2. strane.

Chceme byť efektívnou a transparentnou samosprávou

5 otázok starostke Starého Mesta **Zuzane Aufrichtovej** (na obr.)

? Staré Mesto je výkladnou skriňou Bratislavy. Aké sú vaše zábery, aby bola mestská časť naozaj privetivá pre turistov a návštevníkov mesta aj pre jeho obyvateľov? Staré Mesto, ako srdce metropoly, musí byť ukážkové. Naša samospráva sa snaží vytvoriť všetky podmienky na to, aby bola naša štvrť privetivá - v prvom rade pre obyvateľov, ale aj pre návštevníkov našej mestskej časti. Potenciál vidíme najmä vo väzbe na rieku Dunaj - tá ponúka najväčšie možnosti v oblasti turizmu - ďalej v centrálnej časti Starého Mesta - v pešej zóne a v možnostiach zelených plôch, ktorými sú Horský park a podobné oblasti.

? Bratislava rieši už roky niektoré spoločné problémy, predovšetkým jednotnú parkovacu politiku. Ako vidíte z vášho pohľadu jej riešenie?

Parkovacia politika je problém, ktorý sa v hlavnom meste rieši už desať rokov a stále nie je vyriešený. Všetky krajské mestá už parkovacu politiku zavedenú majú. V Bratislave sa podmienky nastavenia parkovacej politiky hľadajú o to ťažšie, že pozostáva zo sedemnástich mestských častí. Primátor Matúš Vallo pripravuje celomestskú parkovacu politiku. Staré Mesto sa zaviazalo, že pokiaľ sa v dohľadnej dobe nepodari presadiť celomestskú parkovacu politiku, pristúpime k zriaďovaniu rezidenčných

pokračovanie na strane 3

Krásny a teplý víkend nám zavrášil prvé tohtoročné voľby. Výsledok určite nie je nijak prekvapivý pre tých, ktorí sledovali pozorne priebeh celej volebnej kampane. V každom prípade však môžeme konštatovať, že naša krajina sa nesie na vlně markantných zmien, hlavne v politickom a spoločenskom živote. Aj keď účasť na voľbách neprekonalá očakávania, čo je škoda, mandát, ktorý získala nová hlava štátu, je neodškriepiteľný. Vízie trvalých postupných celospoločenských zmien tak nadobúdajú konkrétnejšie kontúry. Či sa táto tendencia preniesie definitívne aj do politického života, nám ukážu až najbližšie voľby do Národnej rady. Dôležité však je, aby sa zmeny v politickom a spoločenskom živote začali prenášať aj do hospodárskeho života. Aby sa reálna konkurencieschopnosť, šikovnosť a obchodné zručnosti stali tým najdôležitejším aj v hospodárskej súťaži. Až týmto krokom sa završí úsilie žiť v spoločnosti, kde každý dostane to, čo si zaslúži a čo mu patrí. Aby sme nevyšli z cviku, o necelé dva mesiace nás čakajú ďalšie voľby. A tiež veľmi dôležité. Naš život je už v súčasnosti tak prepletený a ovplyvňovaný vonkajším prostredím, že snaha sa mu vyhýbať, alebo ho ignorovať, je tým najhorším riešením. Budme teda pripravení aspoň svojou malou mierou ovplyvniť ďalšie smerovanie nášho života v rámci Európy. Využime možnosť poslať do Bruselu tých, ktorí budú transparentne obhajovať naše spoločné záujmy.

Juraj Majtán
Riaditeľ Bratislavskej regionálnej komory SOPK

www.basopk.sk

EDITORIÁL

TÉMA ČÍSLA

Doprava

OBSAH

2 Úspešné hodnotenie celoročnej práce

6 Dopravcovia jazdia čoraz kratšie trasy

8 Cestujúci vo vlakoch pribúdajú

10 Rekordný rok bratislavského letiska

14 Podnikateľský servis

Úspešné hodnotenie celoročnej práce

Ako odznelo z úst predsedu regionálnej komory Igora Junasa, komora úspešne pokračovala v aktivitách, ktoré majú pomôcť členom v ich podnikaní. Konkrétnejšie o nich hovoril potom riaditeľ RK SOPK Juraj Majtán v komentári k správe o činnosti komory za uplynulý rok. V zahranično-obchodných aktivitách, ktoré vychádzali zo záujmu podnikateľov, zrealizovala komora účasť na výstave Intertool vo Viedni a na výstave China Smart Expo v Budapešti. V oboch prípadoch sa podarilo na uvedené akcie získať finančnú podporu, ktorá výrazne zatraktívnila účasť podnikateľov na akciách. Vlni privítali v komore obchodné a podnikateľské delegácie z Bieloruska, Maďarska, Bulharska a Iránu, ktoré boli spojené aj s organizáciou biznis fóra. Na domácej pôde pripravili podnikateľom celý rad zahranično-obchodných seminárov, konzultačných dní a okrúhlych stolov s cieľom priblížiť možnosti podnikania v zahraničných regiónoch. Posilnili sa aj oficiálne partnerstvá a zástupcovia komory podpísali novú dohodu o spolupráci pri podpore bilaterálneho obchodu s Minskou obchodnou a priemyselnou komorou. J. Majtán si poťažoval aj na nezáujem o ponúkané obchodné misie do zahraničia, na ktoré sa neprihlásil dostatočný počet záujemcov a museli sa zrušiť.

Stretnutia, exkurzie, hostia

Aj vlni patrilo medzi vydarené akcie tradičné výročné stretnutie podnikateľov a klubové stretnutie pri príležitosti 100. výročia založenia Československej republiky so zaujímavým hosťom, profesorom Staněkom. Pokračovali aj zaujímavé exkurzie, tentoraz do spoločnosti Peugeot – Citroen a Knott. Úspešne sa završil už 11. ročník vydávania nášho časopisu Prešporský podnikateľ. Značná časť aktivít regionálnej komory sa venovala ďalšiemu zlepšovaniu systému novo zavádzaného duálneho vzdelávania. Dlhoročná spolupráca s BSK v rámci Krajskej rady pre odborné vzdelávanie a prípravu vyústila do aktivít, prenesených do projektu Learning by doing, v ktorom s viacerými zahraničnými partnermi pripravovali návrhy na zatraktívnenie celého systému duálneho vzdelávania pre všetky zainteresované strany. Spolupráca s BSK sa prejavila aj pri príprave strategických dokumentov pre rozvoj kraja. Veľmi dobre aj naďalej funguje platforma žien-podnikateliek, kontinuálne pokračovalo zabezpečovanie vydávania dokumentov na podporu zahranično-obchodných aktivít slovenských podnikateľov vo forme certifikátov o pôvode tovaru, ATA karnetov a iných obchodných dokumentov.

Sekcia sa úspešne rozbehla

Podarilo sa úspešne rozbehnúť Sekciu odpadového hospodárstva SOPK pri regionálnej komore, ktorá sa v minulom roku zúčastnila na troch rozporových konaniach na Ministerstve ŽP a zorganizovala 2 neformálne stretnutie členov sekcie so zástupcami štátnych orgánov, zodpovedných za túto oblasť. Celé spektrum realizovaných aktivít v roku 2018 vychádzalo priamo z podnetov od podnikateľov ako výsledok pravidelnej elektronickej komunikácie, dotazníkových akcií, ako aj osobných návštev u podnikateľov.

Aktivity pokračujú aj tento rok

Z úspešných projektov vychádza aj plán aktivít na tento rok. Okrem seminárov, školení, workshopov a odborných diskusií, zameralých na aktuálne témy (vlni zorganizovali 52 akcií tohto typu s takmer 800 účastníkmi), ponúkne komora pri príležitosti prijatia zahraničných obchodných misií v Bratislave organizovanie biznis fór, spojených s B2B rokovaniaми na základe požiadaviek zahraničných partnerov.

Významnou súčasťou aktivít komory je pripomienkovanie legislatívnych návrhov, ktoré dostáva ako jedno z pripomienkových miest.

V rámci záverečnej fázy dobre rozbehnutého projektu Learning by Doing, sa pripravuje na jún konferencia s touto témou, a výsledky projektu sa následne budú prezentovať

aj na záverečnej medzinárodnej projektovej konferencii v júni v Budapešti. Zároveň sa s projektovými partnermi pripravuje návrh na pokračovanie tohto projektu aj v rámci ďalšej výzvy programu EÚ, Danube Transnational Programme.

Nadviazať chcú aj na úspešne rozbehnutú činnosť Sekcie odpadového hospodárstva. Intenzívne sa plánujú venovať legislatíve, ako aj komunikácii so všetkými zodpovednými orgánmi na úrovni tak štátu, ako aj krajov. Cieľom je nadviazať aj medzinárodnú spoluprácu s obdobnými inštitúciami v okolitých krajinách.

Súčasťou programu zasadnutia bola aj kooperácia novej členky Predstavenstva BRK SOPK. Stala sa ňou **generálna riaditeľka Komunálnej poisťovne, a.s. VIG Slávka Miklošová.**

Na záver sa prítomným delegátom prihovorel Predseda SOPK P. Mihók a informoval o úspešnom splnení tak plánu činnosti, ako aj finančného hospodárenia celej SOPK za uplynulý rok. Zároveň vyzval k väčšej aktivite v oblasti akvizície nových členov, aby ich počet odrážal postavenie a význam regiónu.

Po ukončení oficiálneho programu si delegáti, už v menej formálnej atmosfére počas rautu, vymenili názory na súčasné aktuálne témy, či už na domácej, alebo zahraničnej scéne.

M. Zervan ●

zón. Tie budú, v prípade schválenia celomestskej parkovacej politiky, preklopené do celomestskej parkovacej politiky.

? Mestská časť a magistrát podpísali predbežným memorandom o spolupráci. Čo si od neho sľubujete?

Memorandum o spolupráci medzi mestskou časťou Bratislava - Staré Mesto a hlavným mestom Bratislavou je jedným z memoránd, ku ktorého podpísaniu sme pristúpili. Memoránd sme podpísali aj s Bratislavským samosprávnym krajom a s Fakultou architektúry STU. Máme záujem spolupracovať na základe memoránd aj s inými organizáciami, aj o rozvíjanie medzinárodných spoluprác. Memorandum je rámec, ktorý poskytuje priestor na vymedzenie špecifických oblastí. Spolupráca je potom o to jednoduchšia, že je ukotvená v dokumente o spoločnej vôli spolupracovať na projektoch. S hlavným mestom sa memorandum začalo naplňovať takmer hneď po podpísaní. Úplne prvou aktivitou bola výmena dát geografického informačného systému (GIS), potom odzverenie majetku na Obchodnej ulici, ktorý má slúžiť na zriadenie špeciálnej mestskej polície. Spolupráca prebieha aj v oblasti územného rozvoja, životného prostredia, projektov udržateľnej mobility, rozvojových projektov koordinácie a spolupráce pri budovaní turistickej infraštruktúry a vzájomnej podpory a koordinácie v sociálnej oblasti.

? Do volieb ste išli s predstavou ako zefektívniť fungovanie miestnej samosprávy a transparentnosť. Čo z týchto predstáv sa už podarilo splniť a čo ešte pripravujete?

Jedným z prvých krokov po mojom nástupe bolo pristúpenie k záväzku stať sa Dobrým úradom, čo je označenie verejnej správy – samosprávy, ktorá spĺňa vysoké nároky na transparentnosť a spôsob fungovania úradu. Preto sme nadviazali spoluprácu s občianskym združením Dobrý úradník a dohodli

DNES PREDSTAVUJEME:

Brazília

Brazília je najväčšou krajinou Latinskej Ameriky a predstavuje približne 40 % z celkovej ekonomiky regiónu. Podľa MMF je 8. najväčšou ekonomikou sveta s HDP (v parite kúpnej sily) vo výške 3,4 bilióna USD (2018). Je to jediná krajina v Amerike, ktorej oficiálnym jazykom je portugalčina a zároveň je to najväčšia lusofónna krajina na svete s počtom 207 miliónov obyvateľov. Rozloha krajiny predstavuje viac ako 8,5 miliónov kilometrov štvorcových a je piata najväčšia na svete. Brazília hraničí so všetkými ostatnými krajinami Južnej Ameriky okrem Čile a Ekvádoru.

Brazílsky **zahraničný obchod** sa vyznačuje veľkým množstvom obchodu s partnermi zo všetkých kontinentov. Príkladom toho je skutočnosť, že aj napriek vzdialenosti je Čína jej hlavným obchodným partnerom. V roku 2018 Brazília vyviezla tovary za 239,5 miliárd USD a doviezla za 181,2 miliárd USD. Európska únia predstavovala 16 % brazílskeho vývozu a 21 % dovozu.

Význam automobilového priemyslu na Slovensku a v Brazílii predstavuje ekonomický prienik, ktorý obe krajiny k sebe približuje. Brazília je v súčasnosti 9. najväčší výrobca motorových vozidiel na svete, pričom v minulom roku sa vyrobilo 2,88 milióna vozidiel. Celková produkcia

o roku 2018 medziročne vzrástla o 14,6 %, zatiaľ čo v roku 2017 došlo k nárastu o 25,2 % v porovnaní s rokom 2016. Traja zo štyroch výrobcov automobilov na Slovensku majú tiež závody v Brazílii, čo podporuje kompatibilitu medzi automobilovými spoločnosťami, dodávateľmi súčiastok v Brazílii a ich potenciálnymi nákupcami na Slovensku. Brazílske ročné vývozy automobilových súčiastok presahujú 2 miliardy USD, pričom Európa predstavuje približne 10 % tejto sumy (ide najmä o Nemecko, Francúzsko a Poľsko). Brazília je druhým najväčším vývozcom potravín na svete. **Výroba potravín** tu v posledných desaťročiach výrazne vzrástla na základe zlepšenej produktivity vďaka technológii a využívaniu menšieho množstva pôdy. Výrobky, ktoré Brazília v minulosti dovážala, patria teraz medzi hlavné položky vývozu, ako napríklad hovädzie mäso, ktorého je Brazília tretím najväčším vývozcom na svete. Brazília je v súčasnosti svetovým lídrom vo vývoze cukru, kávy, pomarančovej šťavy, sóje a kuracieho mäsa. Brazílska ekonomika je však veľmi rôznorodá a vývozy Brazílie ďaleko presahujú potraviny, ide najmä o minerálne výrobky a tiež lietadlá, časti motorov, poľnohospodárske stroje, obuv a celulózu/papier.

pokračovanie na strane 13

podmienky implementácie tohto programu. V spolupráci s nimi rozbiehame pilotný projekt Dobrý úrad ako úplne prvá samospráva, ktorá bude aplikovať zásady Dobrého úradníka na celý úrad.

Staré Mesto bolo úspešné vo výzve o zaradenie do národného projektu ÚNMS SR Zavedenie a podpora manažérstva kvality v organizáciách verejnej správy, a to prostredníctvom implementácie modelu CAF. Pridali sme sa tak k európskej komunite používateľov modelu CAF. Absolvovali sme úvodné školenie manažérov a získali sme osvedčenie na to, aby fungovanie verejnej správy bolo efektívne a transparentné. Našu víziu je, že do roka by mohli byť tieto dva programy naplnené a zavedené na celý úrad. Ešte stojí za zmienku, že sa uskutočnili výberové konania na obsadenie niektorých vedúcich oddelení Miestneho úradu mestskej časti, ktoré boli robené v nadštandardne transparentnom režime, na základe odporúčaní od Transparency International, pričom medzi členmi výberovej komisie boli aj poslanci z miestneho zastupiteľstva.

? Táto zima prvýkrát preverila pripravenosť, resp. nepripravenosť samospráv pri zimnej údržbe chodníkov. Čo mienite robiť, aby sa tohtoročná situácia neopakovala?

Hľadáme najefektívnejšie riešenia ako vyriešiť zimnú a letnú údržbu komunikácií, ktoré sú v správe Starého Mesta. V záujme spolupráce a zjednodušenia tohto stavu sme požiadali mesto o súčinnosť, keďže aj táto otázka bola súčasťou špecifických podmienok. Máme záujem Staromešťanom zjednodušiť prehľad v zimnej údržbe najmä tým, že by chodníky prešli pod správu mestskej časti a všetky cesty pod správu mesta. Takto by boli pre obyvateľov zrozumiteľne rozdelené kompetencie a povinnosti ohľadom údržby. Súčasne existujú inovatívne formy verejného obstarávania. Hlavné mesto spúšťa Dynamický nákupný systém na výber dodávateľov zimnej údržby, ku ktorému máme záujem sa pripojiť. Nový spôsob umožní jednoduchšiu reakciu, či už na zmeny legislatívy, ale aj na zmenu počasia a všetkého, čo môže mať zásadnejší vplyv na predmet zákazky.

Ďakujem za rozhovor.

M. Zervan ●

PREŠPORSKÝ podnikateľ

Prešporský podnikateľ • Ročník XII, číslo 4/2019

Registračné číslo: MK SR: EV 23/08

ISSN: 1337-8295 • © BRK SOPK 2008

Vydáva: Bratislavská regionálna komora SOPK

Adresa: Jašíkova 6, 826 73 Bratislava

IČO: 30 842 654

Tel.: 02 / 4829 1257

e-mail: mzervan@googlemail.com

Šéfredaktor: Miroslav Zervan • Tel.: 0905 436 937

Grafická úprava: IMPULS ART s.r.o.

Tlač a distribúcia: Typografia plus, s.r.o.

Do Portugalska za novými možnosťami

Bratislavská regionálna komora organizuje v spolupráci s Veľvyslanectvom SR v Lisabone podnikateľskú misiu do Portugalska. Misia je plánovaná v dňoch 13. až 17. mája 2019 a stretnutia s partnerskými organizáciami sa uskutočnia v Lisabone a Porte. Odlet a prílet sú cez Viedeň, presun z Lisabonu do Porta bude autobusom. Doprava do Viedne a späť je individuálna. Ubytovanie bude zabezpečené v 4* hoteloch za prijateľné ceny.

Počas misie Vám ponúkame možnosť prezentácie vašej firmy pri plenárnych zasadnutiach a B2B rokovaní v lokálnych federáciách priemyslu.

Podrobnejšie informácie spolu s pozvánkou a prihláškou sú na www.basopk.sk alebo vám ich poskytne Ing. Vladislav Oros na čísle 02 48291534.

E mail: vladislav.oros@sopk.sk. Uzávierka prihlášok je 5. apríla 2019.

Okrúhly stôl Brazília

Bratislavská regionálna komora a Veľvyslanectvo Brazílie v Bratislave pripravujú seminár o možnostiach hospodárskej spolupráce s Brazíliou, ktorý sa uskutoční 11. apríla 2019 od 10.00 hod. v priestoroch Bratislavskej regionálnej komory na Jašíkovej 6 (budova Kerametalu). Na seminári sa zúčastní aj veľvyslanec Brazílie na Slovensku Luis Balduino.

Ekonomiku, podnikateľské prostredie a investičné možnosti v Brazílii bude prezentovať Rafal Alonso, druhý tajomník veľvyslanectva. Obchodné vzťahy a možnosti spolupráce zhodnotí predseda Brazílsko-slovenskej obchodnej komory na Slovensku a bývalý veľvyslanec SR v Brazílii Milan Cigáň. O svoje skúsenosti s obchodovaním a podnikaním v Brazílii sa podelí Milan Polgár, zástupca firmy Sygic a.s.

V rámci drobného pohostenia sa bude podávať pravá brazílska káva a tradičné syrové pečivo (bochničky) pao de gueilho.

Pozvánka a záväzná prihláška sú na web stránke www.basopk.sk

Ing. Vladislav Oros, Ved. odd. zahr. vzťahov

Vystavovali sme na Power Days v Salzburgu

V dňoch 13. až 15. marca sa v Salzburgu konal medzinárodný elektrotechnický veľtrh POWER DAYS, ktorý sa organizuje v dvojročných cykloch. Naša regionálna komora s finančnou podporou MZV a EZ a v spolupráci s Veľvyslanectvom SR vo Viedni získala na tomto podujatí výstavnú plochu 25 m². Cieľom bolo umožniť malým a stredným firmám prezentovať sa svojimi výrobkami a ponukou služieb v tomto slovenskom stánku. Realizátorom expozície bola výstavnícka spoločnosť Spiš View Trade, s.r.o., ktorá sa veľmi aktívne podieľala aj na informačnej kampani o tejto možnosti medzi slovenskými firmami a tiež na kontrahovaní vystavovateľov.

Na výstave sa svojimi výrobkami prezentovali firmy Hasma, s.r.o. z Krompách, BBF Tech, a.s. zo Žiliny, Kiwa sk, s.r.o. z Nitry a Prekab, s.r.o. z Dubnice n/V. Úroveň našej expozície bola kvalitou prevedenia rovnocenná s podobnými stánkami menších sólo vystavovateľov, čo vysoko ocenili aj slovenskí vystavovatelia. K atraktivite celkového vzhľadu a dizajnu stánku prispelo aj oficiálne logo Slovenska. Informačnú činnosť na našom stánku počas celého podujatia zabezpečovala aj ekonomická diplomatka nášho veľvyslanectva a pracovník BRK SOPK.

Na tohtoročnom veľtrhu sa podľa hodnotenia slovenských vystavovateľov prezentovali najdôležitejší európski výrobcovia v elektro sektore, ktorí ponúkali svoje štandardné produkty, ale aj novinky zo svojej produkcie. Prejavilo sa to na hojnej návštevnosti odbornej verejnosti a naše firmy mali počas výstavy zaujímavé rokovania s potenciálnymi zákazníkmi. Z expozícií väčšiny vystavovateľov bolo jednoznačne cítiť, že nemecké, rakúske a ďalšie firmy z EÚ sú v prograse a ponúkajú inovované a nové sofistikované produkty. Zástupcovia našich vystavovateľov mali tak aj možnosť vidieť súčasné trendy v oblasti elektrotechniky a svoju účasť na podujatí hodnotili veľmi kladne.

Kampane majú u ôsmakov úspech

Koncom februára sme navštívili Základnú školu Juraja Fándlyho v Pezinku. Boli sme

milo prekvapení bohatou účasťou ôsmakov a množstvom otázok, ktoré ich zaujímali. Sme radi, že prostredníctvom projektu Learning by Doing máme možnosť žiakov informovať o systéme duálneho vzdelávania a taktiež zvyšovať záujem o štúdium na SOŠ. Lebo, ako sa hovorí, remeslo má zlaté dno. Kombinácia teoretického a zároveň praktického vyučovania už počas strednej školy poskytne maturantov konkurenčnú výhodu vo forme získanej praxe. Firmy zapojené do duálneho vzdelávania si svojich „dualistov“ vážia a po ukončení strednej školy im ponúkajú zaujímavé podmienky spolupráce.

Ivana Kondášová

manažérka projektu Learning by Doing

Konzultačný deň Ukrajina

BRK SOPK pokračovala v organizovaní poskytovania ekonomických a obchodných informácií o jednotlivých krajinách podnikateľským subjektom formou individuálnej konzultácie a dňa 21. marca 2019 sa uskutočnil v priestoroch regionálnej komory Konzultačný deň zameraný na Ukrajinu. Podujatie sme zorganizovali v spolupráci s Ministerstvom zahraničných vecí a európskych záležitostí SR a veľvyslanectvom SR v Kyjeve.

Cieľom podujatia bolo poskytnúť slovenským podnikateľským subjektom možnosť individuálnej konzultácie s našou ekonomickou diplomatkou o problematike nadviazania alebo rozšírenia svojich aktivít smerom na ukrajinský trh. Konzultáciu poskytla Ing. Soňa Krajčová, ekonomická diplomatka na Veľvyslanectve SR v Kyjeve, kde je zodpovedná za hospodársku spoluprácu Slovenska s touto krajinou. Na podujatie sa prihlásilo jedenásť firiem, ale z časových dôvodov sme mohli akceptovať prihlášky len ôsmich z nich. Individuálna konzultácia pre každú firmu na vopred písomne zadané okruhy tém a konkrétne otázky trvala cca 30 minút a obchodná radkyňa v priebehu dopoludnia poskytla cenné informácie a rady zástupcom firiem Zempres, Axasoft, Avestav, Kros, Agro CS Slovakia, Železiarne Podbrezová, Vinohradnícko-vinárske družstvo Dvory n/Žitavou a Hriňovské strojárne. Zúčastnené firmy si zo stretnutia odnášali kontaktné adresy potenciálnych partnerov, alebo odporúčania, ako postupovať pri ponuke svojich tovarov a služieb v teritóriu. Hodnotenie jednotlivých firiem po konzultácii bolo veľmi pozitívne, lebo okrem informácií získali aj osobný kontakt s ekonomickou diplomatkou na našom veľvyslanectve v Kyjeve, ktoré môžu využiť aj do budúcnosti.

Ing. Vladislav Oros

Nový výkonový vertikálny GaN tranzistor

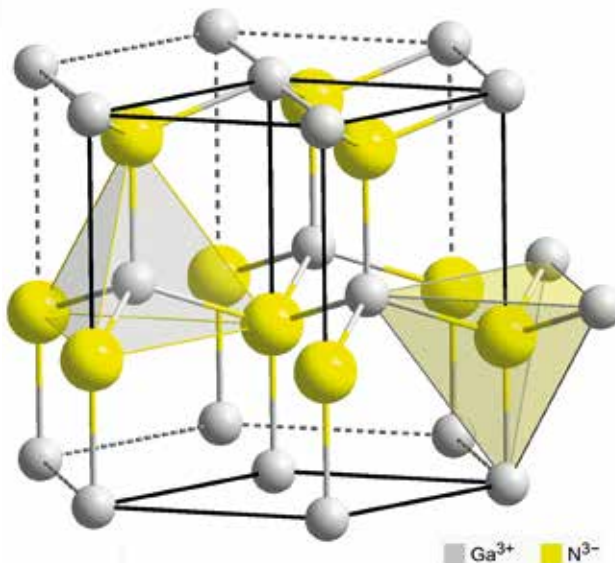
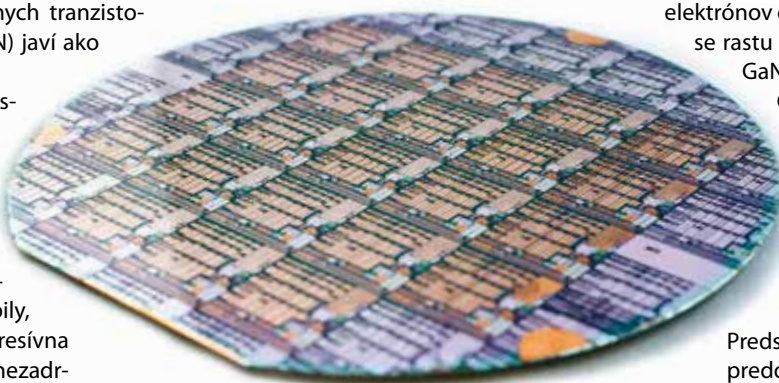
V súčasnosti je zabezpečenie ekologického rozvoja spoločnosti úzko späté s vytváraním nových možností na efektívne využívanie dostupných zdrojov energie. Jednou z možností je minimalizovať straty v elektrických prevodníkoch výkonu. Pri potrebe maximalizovať výkon a minimalizovať straty pri takomto prevode sa použitie vertikálnych tranzistorov na báze nitridu gália (GaN) javí ako mimoriadne vhodné riešenie. Väčšine ľudí napadnú v súvislosti s GaN vysoko svietivé LED diódy, už menej sú však známe čisto elektronické aplikácie GaN v oblasti radarov, mobilnej komunikácie, alebo vysoko efektívnych meničov pre hybridné automobily, či bežné adaptéry. Táto progresívna technológia pomaly, avšak nezadržateľne, postupuje z výskumno-vývojových laboratórií do komerčnej sféry spotrebnej elektroniky.

GaN ponúka viac

GaN sa ukázal ako vhodná voľba pre väčšinu aplikácií výkonových polovodičov a rýchlo nahrádza existujúce technológie na báze kremíka (Si). Rôzne vlastnosti GaN, ako je širšie zakázané pásmo, vysoké prierezné napätie, väčšie kritické elektrické pole a vyššia tepelná vodivosť umožňujú zariadeniam na báze GaN pracovať pri vyšších napätiach, vysokých spínacích frekvenciách a ponúknuť vyššiu energetickú účinnosť ako zariadenia na báze Si.

Problematika GaN tranzistorov je jednou z nosných aktivít Elektrotechnického ústavu SAV. Elektrotechnický ústav SAV spolupracuje s poprednými firmami obranného a komerčného charakteru, ako sú napr. Alcatel Thales (Francúzsko), Infineon Villach (Rakúsko), a nepochybne patrí k svetovo uznávaným pracoviskám v danej oblasti. Vedci z Elektrotechnického ústavu SAV sa podieľajú aj na výskume nových kon-

ceptov realizácie HEMT-u (*High Electron Mobility Transistor*, tranzistor s vysokou pohyblivosťou elektrónov) pre DC/DC konvertory (určené na prevod jednosmerného napätia; je možné ich použiť na napájanie zariadení v telekomunikačnej sieti a všade tam, kde je potrebné stabilizované jednosmerné napájacie napätie).

Nový koncept tranzistora

Pôvodcovi Ing. Jánovi Kuzmíkovi, DrSc. z Elektrotechnického ústavu SAV sa podarilo navrhnúť nový koncept unipolárneho vertikálneho tranzistora s izolačným kanálom, ktorý pracuje v obohacovanom móde a dosahuje veľké hodnoty prúdu bez nutnosti paralelného zapojenia viacerých kanálov.

Inovatívny vertikálny tranzistor s izolačným kanálom možno narásť technikou MOCVD (*MetalOrganic Chemical Vapour Deposition*) na vodivý substrát GaN, pričom emitor sa vytvára na vrchnej strane súčiastky a kolektor je vytvorený na spodnej časti kontaktovaním GaN substrátu. Prúd je riadený vertikálnou hradlovou elektródou pozdĺž transportu elektrónov od emitora ku kolektoru. V procese rastu vertikálneho tranzistora na báze

GaN sa najprv narastie Si dotovaná GaN driftovej oblasti (jej hrúbka a dotácia určujú priereznú hodnotu kolektorového napätia), za ktorou nasleduje GaN izolujúca kanálová oblasť.

Perspektívy nového riešenia

Predstavené riešenie sa vyznačuje predovšetkým nasledujúcimi **konkurenčnými výhodami**:

- **zjednodušená príprava masívnych výkonových vertikálnych tranzistorov**, bez potreby nano-tvarovania a iba s minimálnymi parazitnými efektmi,
- predpokladané **zníženie cien elektronických zariadení** obsahujúcich takúto súčiastku,
- predpokladané **zníženie požiadaviek na chladienie elektrotechnických zariadení** obsahujúcich takúto súčiastku.

Výkonové obohacovacie tranzistory s izolačnou GaN kanálovou vrstvou nájdu uplatnenie vo vysoko účinných prevodníkoch elektrického výkonu. Uplatnenie nájdu tiež v generácii a rozvoze elektrickej energie, ale aj v napájacích a pohonných jednotkách elektromobilov.

Nový vertikálny GaN tranzistor s izolačným kanálom a spôsob jeho prípravy je predmetom medzinárodnej PCT prihlášky PCT/SK2018/000009. Pôvodca hľadá priemyselného partnera na ďalší vývoj a/alebo licencovanie predmetnej technológie.

www.ktt.sav.sk ●

Túto stranu Vám prináša

G&F
YOUR SOLUTIONS

G & F energy s.r.o.

Dopravcovia jazdia čoraz kratšie trasy

Slovenskí cestní nákladní dopravcovia jazdia čoraz kratšie trasy, jedinou výnimkou zostáva Nemecko. Posilňuje doprava v rámci Slovenska aj do Nemecka, informovala o tom spoločnosť DKV Euro Service, poskytujúca služby pre dopravcov.

Zúdajov zákazníkov spoločnosti vyplýva, že dopravcovia vlni ďalej obmedzili nákladnú dopravu do vzdialenejších štátov Európy, najmä do Francúzska a Španielska.

„V tomto prípade ide o dlhodobý jav. Dopravcovia obmedzujú medzinárodnú dopravu na dlhých trasách a zameriavajú sa viac na vnútroštátnu prepravu, okolité krajiny a Nemecko. Dôvodov je celý rad: od nedostatku vodičov cez konkurenciu z východu až po vysokú minimálnu mzdu vo Francúzsku,“ povedal riaditeľ českej a slovenskej pobočky DKV Euro Service Lukáš Ondráček.

Najviac dopravcov smeruje do Nemecka

Nemecko zostalo aj v minulom roku najdôležitejšou zahraničnou krajinou, kam smerovalo najviac slovenských dopravcov. „Klesajúce objemy dopravy do Francúzska a Španielska vynahradil nárast objemov do Nemecka. Podľa výberu mýta jazdili naši zákazníci do Nemecka viac ako v predchádzajúcom roku,“ uviedol L. Ondráček. Nemecko má významný podiel medzi zahraničnými krajinami aj čo sa týka tankovania.

Obmedzenie medzinárodnej a posilnenie vnútroštátnej dopravy potvrdzuje aj rastúci podiel tankovania na Slovensku a v Čechách na úkor ďalších krajín. „Tankovanie v iných krajinách ako Slovensko a Česko vykázalo buď stagnáciu alebo drobný pokles. Naopak, tankovanie doma rastie už niekoľko rokov po sebe. V minulom roku sa objem zvýšil o takmer 10 percent, v januári a vo februári sa nárast blíži k 15 percentám,“ priblížil L. Ondráček.

Doprava indikátorom zmien

Dopravcovia sú tradične prvým indikátorom zmien vo vývoji ekonomiky. Úvod roka v štatistikách dopravy naznačil, že spomalenie rastu nemeckej ekonomiky sa začína dotýkať Slovenska aj Čiech. „V tomto roku sa oproti predchádzajúcim rokom doprava rozbehla

pomalšie, čo je zrejme dané spomaľovaním ekonomického rastu v Nemecku,“ upozornil L. Ondráček s tým, že vidieť to, napríklad, u firiem pracujúcich pre segment automotive. Tento trend pre dopravcov podľa DKV Euro Service zatiaľ nepredstavuje zásadné ohrozenie. Na spomaľujúci rast ekonomiky sú totiž dopravcovia pripravení vďaka redukciám vozidiel, k čomu ich viedol hlavne nedostatok vodičov.

V medziročnom porovnaní oproti vlaňajšiemu januáru zákazníci spoločnosti obmedzili vozový park zhruba o 10 percent. Dopravcovia majú v súčasnosti dostatok zákaziek na krátke vzdialenosti a ak budú slovenská a nemecká ekonomika stabilné, budú v tomto režime fungovať naďalej.

Následky novej krízy

„V prípade krízy je pravdepodobné, že budú nútení opäť začať jazdiť aj na dlhých trasách cez celú Európu. Vzhľadom na súčasné veľmi nízke marže pri diaľkovej preprave, ktoré stlačila najmä konkurencia z východu, budú dopravcovia potrebovať intervencie štátu,“ tvrdí Ondráček. Napríklad, v podobe zníženia spotrebnej dane alebo zavedenia vratiek spotrebnej dane pre dopravcov. „Pri daniach, aké dopravcovia v súčasnosti odvádzajú, ich môže ďalšia kríza vážne poškodiť, prípadne až zlikvidovať,“ dodal L. Ondráček.

Zasiahne aj brexit

Vystúpenie Spojeného kráľovstva z Európskej únie stále sprevádza množstvo otázok. Aj preto sú mnohí cestní dopravcovia znepokojení súčasnou neistotou. Za najpravdepodobnejší scenár po brexite pritom považujú nariadenie Európskeho parlamentu a Rady o spoločných pravidlách na zabezpečenie základnej prepojenosti v cestnej nákladnej doprave.

V súčasnosti ešte nie je isté, ako bude vyzeráť doprava medzi členskými krajinami Únie a Britániou. „Dopravcovia majú obchodné zmluvy aj v rámci Spojeného kráľovstva, pri-

čom uskutočňujú prepravy medzi EÚ a Britániou. Pochopiteľne, že pociťujú znepokojenie, a najmä tí, ktorých sa to najviac dotýka,“ uviedla hovorkyňa Združenia cestných dopravcov Česmaď Slovakia Martina Baumann. V prípade tzv. tvrdého brexitu by bol podľa združenia problém s prepravnými povoleniami. Ak nedôjde k ratifikácii dohody o vystúpení Británie z EÚ, cestná nákladná doprava medzi Úniou a Spojeným kráľovstvom sa obmedzí na Multilaterálny systém kvót Európskej konferencie ministrov dopravy (CEMT). „Kedže tento je však limitovaný kvótami pre jednotlivé členské štáty EÚ, môže to znamenať zníženie počtu prepráv medzi EÚ a Spojeným kráľovstvom,“ dodala hovorkyňa.

Opatrenia sú pripravené

V súvislosti s brexitom preto združenie už niekoľko mesiacov intenzívne komunikuje s rezortom dopravy aj ministerstvom zahraničia o konkrétnych ustanoveniach k návrhu nariadenia o spoločných pravidlách na zabezpečenie základnej cestnej prepojenosti v cestnej nákladnej doprave.

Jeho cieľom je prijatie dočasných a časovo obmedzených krízových opatrení na zmiernenie negatívnych vplyvov vystúpenia Spojeného kráľovstva z EÚ bez dohody. „Nariadenie predpokladá liberalizáciu bilaterálnych a treťostátnych prepráv. To znamená, že slovenskí dopravcovia, ale aj dopravcovia z Veľkej Británie a Severného Írska by mohli tieto prepravy vykonávať bez akéhokoľvek povolenia príslušných orgánov,“ opisala hovorkyňa.

Prijatie tohto nariadenia podporuje aj ministerstvo dopravy. „SR spolu s ďalšími štátmi presadzovala doplnenie autobusovej dopravy do textu tohto nariadenia, čo sa podarilo. Členské štáty sa snažia prostredníctvom tohto nariadenia zabezpečiť podmienky, ktoré budú čo najviac kopírovať súčasný stav,“ skonštatoval rezort dopravy. Nariadenie by sa malo začať uplatňovať v deň vystúpenia Británie z EÚ bez dohody.

ts ●

Hodvábna cesta bez Slovenska?

Čína už viac ako päť rokov rozvíja svoj zámer novej Hodvábnej cesty s názvom Jeden pás, jedna cesta. Európa by nemala vyčkávať a vytvoriť vlastný plán vybudovania nového infraštruktúrneho prepojenia medzi západom a východom kontinentu.

Viedenský inštitút pre medzinárodné ekonomické porovnanie (WIIW) predstavil štúdiu európskej Hodvábnej cesty, ktorá by mala dať výrazný ekonomický impulz celej Európe. Projekt však obchádza Česko i Slovensko. Pripustil to spoluautor štúdie, rakúsky ekonóm Mario Holzner. „Česko a Slovensko majú silný priemyselný potenciál, to je pravda. Stále však zaoštvávajú za centrami, ktoré zahŕňa náš projekt, ako je sever Talianska, Švajčiarsko alebo Bavorsko. Musíte to vnímať geograficky. Obe krajiny sú pomerne hornaté a pre naše prepojenia sme hľadali čo najjednoduchšie cesty, ako sú napríklad nížiny v Holandsku, Belgicku, severnom Nemecku alebo v Poľsku,“ povedal M. Holzner.

Rozširovanie čínskeho vplyvu

Novú hodvábnu cestu mnohí chápú ako pokus Číny vybudovať masívnu, mnohonárodnú zónu ekonomického a politického vplyvu. Do projektu sa zapojili aj všetky krajiny Vyšehradskej štvorky. Ich hlavným motívom sú obchodné a investičné príležitosti. Zatiaľ však ostali len na papieri.

Podľa M. Holznera je infraštruktúra v jednotlivých členských krajinách EÚ zanedbaná a zostáva za potrebami modernej doby. „Zdroje, ktoré vynakladá EÚ na podporu infraštruktúry, nie sú dostatočné pre všetky krajiny a chýba nejaký silný impulz vo forme omnoho väčšieho objemu peňazí. Takéto investície by povzbudili plazivý ekonomický rast na západe a zároveň by sa zrýchlilo dobíjanie vý-

chodnej časti kontinentu,“ upozornil rakúsky ekonóm.

Dve trasy, ale bez nás

Európska obdoba novodobej Hodvábnej cesty by mala dve trasy, severnú a južnú. „Severná trasa by sa začínala vo francúzskom Lyone a cez región veľkého Paríža, Belgicko, južné Holandsko, oblasť Porúria, Berlín, Varšavu a Minsk by sa dostala do Moskvy. Na oboch stranách je možné predĺženie tejto cesty, z Lyonu smerom do Lisabonu a z Moskvy do Nižného Novgorodu.

Južná trasa by viedla z priemyselných centier južného Talianska, ako je Turín alebo Miláno cez Švajčiarsko, Bavorsko, povodím Dunaja, cez dvojmiestie Viedeň a Bratislava, Budapešť až do rumunského prístavu Konstanca. Aj v tomto prípade počítame s možným predĺžením cez Čierne more do Baku alebo Volgogradu,“ vysvetlil Holzner s tým, že tieto prepojenia by boli v dĺžke 11 000 kilometrov nových vysokorychlostných železníc a diaľnic, ktoré by sa dokázali adaptovať na presadzujúci sa trend elektromobility a autonómnych áut.

„Celkové náklady odhadujeme na jeden bilión eur. V krajinách, ktoré sú súčasťou týchto koridorov, počítame s priemerným ročným rastom hrubého domáceho produktu na úrovni 3,5 % a táto infraštruktúra by mala vytvoriť až dva milióny nových pracovných miest,“ vymenoval M. Holzner.

Biliónová investícia

Rakúsky inštitút nepovažuje celkovú sumu investícií do infraštruktúry za príliš vysokú, pretože na úrovni EÚ už v súčasnosti existujú fondy, ktoré by sa mohli posilniť a využiť na tento typ financovania.

„Bilión eur znie ako mimoriadne veľká suma peňazí, no stále je to omnoho menej ako sumy vynaložené na ozdravenie finančného

sektora v súvislosti s globálnou finančnou krízou. Toto je investícia, ktorá sa časom môže priebežne splácať aj sama väčším ekonomickým rastom a vyšším výberom daní v jednotlivých krajinách. Mám ešte jeden argument v prospech toho, že nejde o priveľa peňazí. EÚ ako celok ročne stráca práve približne bilión eur na daňových únikoch,“ dodal Holzner.

Komisia varuje

Európska únia by podľa eurokomisára pre rozpočet Günthera Oettingera mala mať právo zamietnuť infraštruktúrne projekty v Európe financované Čínou, ak neslúžia spoločným záujmom EÚ. Vyzval na to potom, ako Taliansko podpísalo memorandum o pripojení sa k čínskemu projektu novej Hodvábnej cesty. Pre médiá nemeckého vydavateľstva Funke Mediengruppe eurokomisár povedal, že lídri EÚ by mali uvažovať o práve veta pre Úniu, aby mohla blokovať budúce infraštruktúrne projekty financované Čínou, alebo by mali prijať požiadavku, že projekty musia najprv získať súhlas Európskej komisie.

Členské štáty únie podľa neho niekedy neberú adekvátne do úvahy národné a európske záujmy. „V Taliansku a iných európskych krajinách strategicky dôležitá infraštruktúra, ako energetické siete, rýchlostrate alebo prístavy, už nie je v európskych, ale v čínskych rukách,“ vyhlásil eurokomisár.

„Expanzia dopravných spojení medzi Európou a Áziou je sama osebe dobrou vecou, pokiaľ nie je ohrozená autonómia a suverenity Európy,“ dodal G. Oettinger.

Taliansko sa k iniciatíve Hodvábne cesty pripojilo už aj oficiálne. Súčasťou dohody je investícia Pekingu v sume 7 miliárd eur do strategických talianskych prístavov Janov a Terst. Bilaterálne dohody s Čínou podpísali aj Poľsko, Grécko, Portugalsko a Maďarsko.

Spracované mz ●

Cestujúci vo vla

Železničná spoločnosť Slovensko, a. s., (ZSSK) v minulom roku prepravila 73,81 milióna cestujúcich, čo je medziročne viac o 1,8 percenta, respektíve o 1,33 milióna osôb.

Počet pasažierov s nárokom na bezplatnú prepravu vlani dosiahol 27,29 milióna (37 percent z celkového počtu) a platiacich bolo 46,52 milióna (63 percent).

Predseda predstavenstva a generálny riaditeľ ZSSK Filip Hlubocký povedal, že v tomto roku očakávajú ďalší nárast počtu cestujúcich predbežne na 75 až 76 miliónov. „Očakávame určite nárastový trend. Dúfame v čo najlepší výsledok, to sa ukáže v priebehu roka. Veríme, že bude naďalej rásť záujem o našu dopravu,“ uviedol F. Hlubocký s tým, že aj tento rok pridávajú nové spoje. Počet platiacich cestujúcich by sa mal podľa šéfa ZSSK zvýšiť. „V roku 2018 rástol počet neplatiacich aj platiacich. Podobne to očakávame aj v roku 2019, bude určite rásť počet aj platiacich cestujúcich,“ poznamenal generálny riaditeľ.

Viac cestujúcich a v IC vlakoch

Vo vlakoch InterCity (IC) vlani cestovalo 791 695 cestujúcich, ich počet oproti roku 2017 vzrástol o 12,2 percenta, resp. o 86 tisíc. Železničná spoločnosť pôvodne plánovala, že tieto vlaky v roku 2018 využije 720 tisíc ľudí. Vlaky IC, prevádzkované bez dotácií štátu, po opätovnom zavedení v decembri 2016 previezli do konca uvedeného roka 24 709 a v roku 2017 spolu 705 684 ľudí.

Vlaky IC sú už od ich opätovného zavedenia koncom roku 2016 v prevádzkovom zisku. „ZSSK plánuje v roku 2019 a v roku 2020 prevádzkovať IC vlaky nielen v prevádzkovom zisku, ale i s nulovým hospodárskym výsledkom,“ informoval riaditeľ odboru komunikácie a hovorca ZSSK Tomáš Kováč.

Národný osobný vlakový dopravca predpokladá vo vlakoch IC prepraviť v tomto roku 800 tisíc a v budúcom roku až 850 tisíc cestujúcich. „Najväčší vplyv na rastúci počet cestujúcich IC vlakmi je vo zvyšujúcej sa spokojnosti zákazníkov s IC vlakmi, ako aj ich stále sa zväčšujúcou dôverou a získaním si stálej klientely. Paralelne k tomu rastie aj počet cestujúcich,“ uviedol T. Kováč.

Prvoradým cieľom ZSSK pri IC vlakoch je orientovať sa na kvalitu prepravy – rýchlosť, spoľahlivosť, čistota. „Ponúkaná kapacita a rýchlosť je, žiaľ, veľmi závislá od technologických možností infraštruktúry,“ zdôraznil hovorca. Problémom je najmä nedostatočná kapacita Hlavnej stanice v Bratislave, ktorá limituje počet vozňov vo vlaku, ako aj nezrekonštruovaná trať a na nej trvajúce práce.

Od marca vyššie cestovné

ZSSK od 3. marca upravila cenník pre vybrané najvypredávanejšie vnútroštátne a medzinárodné úseky IC vlakov, pričom cenu mnohých úsekov zachovala. „Dôvodom selektívneho zvýšenia boli najmä stúpajúce náklady na energie, personál a celkovú prevádzku IC vlakov, prevádzkovaných v komerčnom režime. Hlavným dôvodom úpravy cien je orientácia na vyrovnaný hospodársky výsledok,“ priblížil T. Kováč. Poukázal na výbornú obsadenosť IC vlakov a narastajúci dopyt pri obmedzenej ponuke miest.

Dopravca od opätovného zavedenia vlakov IC ani raz cestovné neupravoval. „ZSSK prišlo k prispôbeniu cenotvorby, aby boli IC vlaky vo svojom treťom roku prevádzkovania, presne podľa plánu, nestratové nielen prevádzkovo, ale i celkovo. Cestovné pri najdrahšom lístku, základné cestovné do 1. triedy na trase Košice – Viedeň, sa zvýšilo o 5 percent, teda o dve eurá,“ upresnil T. Kováč. Ide o najvyššie zvýšenie ceny jednosmerného lístka, pri mnohých spojeniach sa cestovné nezmenilo.

Riaditeľ Inštitútu pre dopravu a hospodárstvo (IDH) Rastislav Cenký tvrdí, že komerčné IC vlaky by mali byť v zisku. Inak sú podľa neho prevádzkované na úkor vlakov objednávaných vo verejnom záujme s dotáciou štátu. „Otázne je, či by sme sa nemali zamyslieť nad tým, či aj IC vlaky národného dopravcu nezahrnúť pod objednávku výkonov ministerstva dopravy, pretože plnia verejný záujem a majú svoju cieľovú skupinu cestujúcich,“ uviedol R. Cenký.

Je to podľa neho aj v súlade s pripravovanou Národnou dopravnou agentúrou, ktorú má vláda v programovom vyhlásení a ktorá by mala objednávať výkony diaľkovej aj regionálnej verejnej osobnej dopravy.

Malo by to ísť aj bez rastu cien

Úprava cien v IC vlakoch je podľa riaditeľa IDH možná, avšak je potrebné sledovať, ako ovplyvní dopyt. „ZSSK nemá reálnu konkurenciu, preto nevieme porovnať, či by súkromný dopravca nevedel prevádzkovať takéto vlaky s nižšou cenou,“ poznamenal riaditeľ inštitútu.

Aj po zavedení bezplatnej prepravy podľa neho stúpol záujem o IC vlaky, lebo ľudia vyžadujú pri diaľkovej preprave kvalitu. Myslí si, že vzhľadom na prevádzkový zisk a neustály nárast cestujúcich by ekonomika IC vlakov mala byť dobrá aj bez zvyšovania cien. „Pre reálne posúdenie by som potreboval vidieť kalkulačné vzorce a vstupné hodnoty,“ uzavrel R. Cenký.

Vlani bez červených čísiel

Železničná spoločnosť Slovensko vlani znamenala po ôsmich rokoch znovu vyrovnané hospodárenie. Plánovala síce stratu dva milióny eur, nakoniec dosiahla mierny zisk šesťtisíc eur.

Národný vlakový osobný dopravca zmenil spôsob účtovania doplatku kompenzácie za výkony podľa zmluvy so štátom, a tak vykáže jednorazový mimoriadny fiktívny účtovný zisk zhruba 37 miliónov eur.

Ako informovala spoločnosť, celý účtovný zisk použije na umorenie strát z minulosti,

koch pribúdajú

čím zvýši vlastné imanie o 27 percent a jej ekonomika bude transparentnejšia. „Zároveň meníme spôsob účtovania za rok 2018, kedy pohľadávku voči štátu si zaúčtujeme priamo do roku 2018. Vykážeme tzv. druhý hospodársky výsledok, je to nová metodika a zisk 37 miliónov eur je jednorazový,“ povedal generálny riaditeľ ZSSK. „Čo sa týka metodiky, čo sme používali doteraz, tak bude zisk a vyrovnané hospodárenie spoločnosti už v roku 2018,“ uviedol. ZSSK pre zmenu účtovania očakáva vyrovnané hospodárenie aj v tomto a ďalších rokoch. „Bude mať na to vplyv aj komerčná činnosť, to znamená IC vlaky, a tiež mimoriadne neplánované náklady. Budeme robiť všetko preto, aby hospodárenie spoločnosti bolo vyrovnané,“ dodal F. Hlubocký.

Tržby z prepravy stúpajú

Tržby ZSSK z prepravy cestujúcich vlni druhý rok po sebe vzrástli, a to o 4,5 percenta na 84,33 mil. eur. V roku 2017 dosiahli 80,73

milióna a medziročne boli vyššie o 16,5 percenta.

Po roku 2014, kedy tržby z prepravy predstavovali 89,62 mil. eur, v ďalších dvoch rokoch klesli – v roku 2015 na 70,22 mil. eur (pokles o 21,6 %) a v roku 2016 na 69,3 mil. eur (menej o 1,3 %). Tržby z prepravy by mali v tomto roku vzrásť približne na 89 mil. eur.

Aj počet cestujúcich vo vlakoch národného osobného dopravníka v uplynulých rokoch rastie pravidelne. Spoločnosť prepravila v roku 2014, kedy bola v novembri zavedená bezplatná preprava pre študentov a dôchodcov, 47,29 milióna ľudí, v roku 2015 ich bolo 57,27 milióna (medziročný rast o 21,1 percenta), v roku 2016 už 65,61 milióna (rast o 14,5 percenta) a množstvo pasažierov v roku 2017 vzrástlo na 72,47 milióna (10,5 percenta).

Opatrenia pre stabilizáciu zamestnancov

Počet zamestnancov ZSSK vlni dosiahol 5 877, medziročne klesol o 1,3 %, čiže o 75. „Ve-

ríme, že počet zamestnancov bude, podobne ako minulý rok, stabilizovaný,“ uviedol F. Hlubocký.

Priemerná mzda v spoločnosti vo výške 1 118 eur minulý rok vzrástla o 7,6 %, resp. o 80 eur. „Priemerná mzda bude rásť, aj vďaka určitým opatreniam vlády a sme aj v procese kolektívneho vyjednávania. O koľko presne bude mzda rásť, nemôžeme povedať, ešte sme neukončili kolektívne vyjednanie,“ dodal generálny riaditeľ.

Priemerná mzda v ZSSK sa v uplynulých rokoch pravidelne zvyšovala – z 913 eur v roku 2014 na 1 038 v roku 2017, kedy prvý raz presiahla hranicu tisíc eur.

Železničiam chýbajú ľudia

Iná situácia je u štátneho správcu železničnej infraštruktúry, ktorý je jeden z najväčších zamestnávatelov na Slovensku s vyše 13 600 zamestnancami. Železnice Slovenskej republiky (ŽSR) pociťujú nedostatok pracovníkov na niektorých pozíciách. Aktuálne chýbajú v prvom rade ľudia s požiadavkou na technické vzdelanie. „V súčasnosti je najväčší nedostatok pracovnej sily najmä v prevádzkových pozíciách. Z celkového počtu 1 900 výpravcov chýba 85,“ informoval hovorca ŽSR Michal Lukáč.

Ďalšou nedostatkovou profesiou je návestný majster so 45 neobsadenými miestami či traťový robotník so 41 chýbajúcimi zamestnancami. „Na trhu práce tiež hľadáme takmer 40 elektromontérov či 30 výhybkárov,“ uviedol Lukáč.

Podobne ako komerčné firmy, aj ŽSR najviac potrebujú doplniť stavy na západe Slovenska. Najvyšší počet neobsadených miest evidujú najmä v bratislavskom, trnavskom, nitrianskom a trenčianskom regióne.

Nábor a duálne vzdelávanie

Riaditeľka ľudských zdrojov ŽSR Gabriela Gajdošová informovala, že firma vyvíja veľkú iniciatívu v oblasti náboru nových zamestnancov aj v oblasti duálneho vzdelávania a štipendijného programu ŽSR. „Náborové aktivity sú zamerané najmä na cieľené získavanie zamestnancov do prevádzkových pozícií, s čím úzko súvisí inzerovanie voľných pracovných pozícií na webových portáloch, účasť na pracovných veľtrhoch a kariérnych podujatiach,“ upresnila.

Pritom priemerná mzda v ŽSR aktuálne dosahuje 1 049 eur. Železnice tiež aktívne oslovujú uchádzačov o zamestnanie na náborových dňoch v areáloch železničných staníc, ako aj študentov končiacich štúdium na stredných školách s možnosťou získať zamestnancov.

Spracované mz

Vráti sa Propeler na Dunaj?

Ministerstvo dopravy a výstavby SR podpísalo koncom vlaňajška zmluvu o nenávratnom finančnom príspevku vo výške 92 200 eur z Operačného programu Integrovaná infraštruktúra na štúdiu realizovateľnosti k projektu vodnej osobnej dopravy po Dunaji do Bratislavy. Na základe neho by doprava zo Šamorína do hlavného mesta nemala trvať dlhšie ako 25 minút.

Ako uvádza Združenie obcí pre miestnu dopravu po Dunaji Pro-Danubia, ktoré projekt Dunajbus pripravuje, cez pracovný týždeň sa v úseku Šamorín – Bratislava pohybuje denne približne 20-tisíc automobilov. V ranných či popoludňajších hodinách tak prichádza k rozsiahlym dopravným zápcham, spôsobujúcim pravidelné dvoj- až trojhodinové zdržanie.

Združenie na základe prieskumu verejnej mienky, realizovaného v lete 2017, zistilo, že verejnú lodnú prepravu by denne využívalo približne 6-tisíc ľudí a cesty by sa odľahčili o 1 500 áut. V rámci jednej cesty by bolo možné previezť až 140 pasažierov a 30 bicyklov. Lode by mali v časoch špičky 15-minútové intervaly.

Združenie má v pláne vybudovať šesť nových prístavísk, a to Kyselica, Vojka, Eurovea, Au Café, River park, Devín, k trom existujúcim, ktorými sú Šamorín, Hamuliakovo a Čunovo.

Ďalší národný dopravca?

Vláda vzala 23. januára na vedomie informáciu Ministerstva dopravy a výstavby SR o príprave podmienok pre zriadenie národného dopravcu vo vnútrozemskej vodnej doprave v podmienkach SR.

Rezort dopravy by mal na základe štúdie začať prípravu legislatívneho návrhu na zavedenie služby vo verejnom záujme pre osob-

nú lodnú vodnú dopravu. Jej prevádzkou na Dunaji by mala byť poverená spoločnosť primárne na trase Šamorín – Bratislava.

Odporúča sa realizovať variant počítajúci s poverením existujúceho podniku zabezpečením tejto funkcie s nákupom výkonov vo verejnom záujme, aj keď je spojený so záporným hospodárskym výsledkom a odkázaný na verejnú dotáciu.

Opozícia je proti

Odhad nákladov je zhruba 4,8 mil. eur ročne pri pohone plavidiel na motorovú naftu, v prípade dieselelektrického pohonu 3,6 mil. eur. Predpokladaná strata by bola 4 mil. eur ročne pri vyššej hladine nákladov, resp. 2,9 mil. eur pri nižších nákladoch. Ďalšími variantmi sú nezriaďovanie národného dopravcu žiadnou formou a zriadenie národného dopravcu založením nového podniku.

„Založením národného lodného dopravcu by popri autobusoch a vlakoch vznikol tretí dopravný subjekt, ktorý je závislý na dotáciách,“ tlmočí názor časti opozície poslanec Národnej rady SR a tímlíder SaS pre dopravu Miroslav Ivan.

Paradoxom na celej veci je podľa SaS absolútne nedostatočné využitie eurofondov v tejto oblasti. Ako pripomenul, vláda si vymohla od Bruselu v súčasnom programovom období 112 miliónov eur na rozvoj vodnej dopravy, ale do konca minulého roka minula len 25 tisíc eur, čo je zhruba 0,02 percenta.

Vodnú dopravu chce aj mesto

Osobnú lodnú prepravu cez Dunaj chcú obnoviť aj v hlavnom meste Slovenska. Mestská časť Bratislava – Staré Mesto plánuje vyhlásiť novú súťaž na zabezpečenie lodnej prepravy medzi brehmi rieky v Starom Meste a Petržalke. Snaží sa tak po dlhých

rokoch oživiť prevádzku známeho plavidla propeler.

Pracovná skupina má nastaviť podmienky pre súťaž tak, aby bol vybraný prevádzkovateľ lodnej dopravy. V minulosti súťaž pre procesné chyby zrušili. Priestor v okolí budovy Propelera na Rázusovom nábreží v Starom Meste sa má stať verejným priestorom a aj atrakciou pre obyvateľov mesta a turistov.

Kaviareň Propeler už od 1. mája

Historická kaviareň Propeler by mala znova fungovať od 1. mája. Informovala o tom starostka Starého Mesta Zuzana Aufrichtová s tým, že investície do obnovy Propelera pokryje akciová spoločnosť Technické služby Starého Mesta a mali by dosiahnuť maximálne 30-tisíc eur.

Projekt je v súlade s memorandom, ktoré podpísalo súčasné vedenie Starého Mesta s magistrátom hlavného mesta. „Propeler by mal slúžiť ako kaviareň a aj ako turistický bod, kde turisti nájdu informácie o Bratislave, alebo si budú môcť kúpiť suveníry,“ uviedla starostka.

V minulosti spájal oba brehy Dunaja premávajúci propeler. Lode prevážali ľudí zo Starého Mesta do Petržalky k Sadu Janka Kráľa.

História bratislavského propelera siaha do 19. storočia. Podnikateľ Heinrich Hörnes začal v roku 1891 prevádzkovať tri lode, ktoré kyvadlovým spôsobom premávali medzi dunajskými brehmi.

Ľudia lode využívali hlavne na cestu za kaviarňami a kúpaliskom na petržalskom nábreží, neskôr sa rodiny plavili propelerom do lunaparku. Posledný propeler uviedli do prevádzky v roku 1978 pod menom Kamzík. Na svoju poslednú plavbu sa propeler vydal v roku 2003, linka bola stratová, preto ju zastavili.

Spracované mz ●

Rekordný rok bratislavského letiska

Letisko M. R. Štefánika vybavilo vlani najvyšší počet cestujúcich vo svojich dejinách. V roku 2018 odbavilo spolu na prílete a odlete 2 292 712 cestujúcich, čo je najvyšší ročný počet cestujúcich od vzniku letiska v roku 1951, teda za celých 67 rokov. Je to zároveň nárast až o 18 % oproti r. 2017. Prekonaný tak bol i doterajší rekord z roku 2008, keď letiskom prešlo 2 218 545 pasažierov.

„V prvom rade ďakujeme všetkým cestujúcim, ktorí využili vlani lety z Bratislavy a späť. Vďaka nim sme prežili na letisku rok, ktorý sa zapísal do dejín bratislavského letiska. Veď v celej histórii letiska sa doposiaľ dvojmiliónovú hranicu cestujúcich podarilo dosiahnuť len dvakrát – v rokoch 2007 a 2008. A v roku 2018 sme ju nie len že opäť dosiahli, ale navyše s počtom takmer 2,3 milióna cestujúcich i výrazne prekonalí,“ zhodnotil predseda predstavenstva Letiska M. R. Štefánika Jozef Pojedinec.

Vlaňajšie rekordy

Letisko M. R. Štefánika pritom v roku 2018 dosiahlo hneď niekoľko rekordov:

- historicky najvyššie mesačné počty cestujúcich niekoľko mesiacov po sebe – absolútne najviac cestujúcich v mesiacoch jún, júl, august, september a október od počiatkov mesačných meraní,
- historicky najvyšší počet cestujúcich, ktorí kedy prešli letiskom za jediný mesiac (takmer 350-tisíc cestujúcich v júli),
- historicky najsilnejšia letná dovolenková sezóna (vyše milióna dovolenkárov od júna do septembra na charterových i pravidelných linkách),
- prekonanie 300-tisícovej hranice pasažierov dvakrát v roku (v júli a v auguste, čo sa doposiaľ 2 x v roku nikdy nepodarilo),
- historicky najviac leteckých liniek – 49 pravidelných liniek v lete,
- rekordných 12 nových otvorených liniek počas roka – najviac za posledné roky,
- absolútne historicky najvyšší počet cestujúcich, ktorých Letisko M. R. Štefánika kedy za jeden rok vybavilo.

Počas roka 2018 sa na bratislavskom letisku uskutočnilo 30 366 letov (spolu odletov i pristátí), čo je nárast o 11 percent oproti predchádzajúcemu roku.

Najviac cestujúcich cestovalo v roku 2018 letecky z Bratislavy pravidelnými linkami do destinácií Londýn (Stansted + Luton), Dublin, Moskva, Miláno, Skopje a z nich do Bratislavy. Počas letnej dovolenkovej sezóny cestovalo charterovými linkami najviac cestujúcich do destinácií Antalya v Turecku, Hurghada v Egypte, Solún v Grécku, tuniský Monastir či

Burgas v Bulharsku. Najväčším dopravcom v Bratislave je naďalej Ryanair, nasleduje za ním Wizz Air, Smartwings, Pobeda, Air Cairo či flydubai.

Dobry trend pokračuje

Zdá sa, že rekordy by mohli byť pokorené aj v tomto roku. Letisko vybavilo vo februári spolu 119 406 cestujúcich na príletoch a odletoch. Znamená to nárast o 11 percent oproti tomu istému mesiacu v minulom roku, kedy prešlo bránami letiska 107 164 pasažierov. Ide zároveň o druhý najvyšší počet cestujúcich vo februári v celej histórii letiska.

„Počas prvých dvoch mesiacov roka 2019 vybavilo letisko v Bratislave spolu 245 245 cestujúcich, čo je o 21 199 cestujúcich viac ako za rovnaké obdobie vlani, teda o 9 percent viac. O rast sa pričínili nové linky v pravidelnej medzinárodnej preprave,“ uviedla hovorkyňa bratislavského letiska Veronika Ševčíková.

V prvých dvoch mesiacoch tohto roka letisko zároveň vybavilo 3 343 letov. „Najviac cestujúcich využilo od začiatku roka pravidelné lety do destinácií Londýn, Dublin, Moskva, Kyjev a z nich do Bratislavy,“ dodala V. Ševčíková.

Pomohli aj voľby?

Na prvý prezidentský volebný víkend si kúpilo spätičnú letenku zo zahraničia do Bratislavy alebo Viedne až o 94 percent viac ľudí ako v rovnakom časovom období roka 2018. Vyplýva to zo štatistik cestovnej kancelárie Pelikán, ktorá sa zameriava na predaj leteniek.

„Viac než 90-percentný nárast obojsmerných letov zo zahraničia do Bratislavy a Viedne je naozaj nevídaný a iné vysvetlenie neexistuje,“ uviedol PR manažér cestovnej kancelárie Pelikán Jozef Rybár. V prezident-

ských voľbách sa totiž nedá voliť zo zahraničia.

Najfrekventovanejšími zahraničnými destináciami, z ktorých sa na volebný víkend do Bratislavy a Viedne lietalo na otočku najčastejšie, boli Švajčiarsko, Španielsko, Spojené kráľovstvo, Holandsko a Francúzsko.

Medzi destináciami, ktoré ovplyvnili spomínaný medziročný nárast predaja leteniek, sa objavili i Spojené štáty americké či dokonca Hongkong, z ktorých môžu byť letenky na presné obdobie pomerne drahé.

„V extrémnych prípadoch, kedy si ľudia letenky kupujú na poslednú chvíľu, sa môžeme rozprávať o sumách v stovkách eur či niekoľkých tisícoch,“ uzavrel J. Rybár.

Bratislava medzi najlepšimi

Letisko M. R. Štefánika už šiesty rok po sebe bodovalo v prestížnej celosvetovej ankete najlepších letísk Skytrax – World Airport Awards 2019. V kategórii najlepších letísk východnej Európy obhájilo svoju minuloročnú ôsmu pozíciu a opäť sa tak zaradilo medzi top 10 najlepších letísk východnej Európy.

Vyplýva to z výsledkov celosvetovej ankety Skytrax, ktoré oznámili koncom marca na podujatí Passenger Terminal EXPO v Londýne. Anketa je najväčším každoročným celosvetovým prieskumom spokojnosti cestujúcich v letectve. Celosvetovo sa do nej zapája približne štrnásť miliónov cestujúcich viac ako stovky národností. Anketu vyplňajú návštevníci letísk spravidla od augusta do februára cez webovú stránku www.world-airportsurvey.com, kde hodnotia 550 letísk po celom svete. Pasažieri v ankete vyjadrujú spokojnosť s takými ukazovateľmi na letisku, akými sú vybavovanie na check-ine, prílety a odlety, nákupné možnosti, bezpečnosť či pasová kontrola.

ts ●

Trh s falšovaným a pirátskym tovarom prekvitá

Úrad Európskej únie pre duševné vlastníctvo (EUIPO) v spolupráci s Organizáciou pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (OECD) vypracovali štúdiu „Trendy v obchode s falšovaným a pirátskym tovarom“.

Táto štúdia obsahuje aktualizovanú kvantitatívnu analýzu hodnoty, rozsahu a veľkosti svetového obchodu s falšovanými a pirátskymi výrobkami. V správe sa používa na mieru prispôbená štatistická metodika, ktorá bola pôvodne vyvinutá pre štúdiu OECD (2008) a vypracovaná pre správu OECD – EUIPO (2016), ktorá bola založená na údajoch za rok 2013. V tejto aktualizovanej správe založenej na údajoch za rok 2016 sa odhaduje, že v uvedenom roku mohol medzinárodný obchod s falšovanými a pirátskymi výrobkami dosiahnuť objem až 509 miliárd USD. Toto číslo predstavuje 3,3 % svetového obchodu. Nie sú v ňom zahrnuté falšované a pirátske výrobky vyrobené a spotrebované na domácom trhu, ani pirátske digitálne produkty, ktoré sa šíria cez internet.

Podiel „fejkov“ celosvetovo stúpa

V predchádzajúcej štúdii OECD – EUIPO, ktorá vychádzala z rovnakej metodiky, sa odhadlo, že v roku 2013 predstavoval falšovaný a pirátsky tovar 2,5 % svetového obchodu, čo sa rovná až 461 miliardám USD. Medzi rokmi 2013 až 2016 veľmi významne stúpol podiel obchodu s falšovaným a pirátskym tovarom na svetovom obchode. Okrem toho bol tento rast zaznamenaný počas obdobia pomerného spomalenia rastu celkového svetového obchodu. V dôsledku toho je intenzita falšovania a pirátstva na vzostupe, čo predstavuje významné potenciálne riziko pre duševné vlastníctvo (DV) vo vedomostnej, otvorenej a globalizovanej ekonomike.

Vrchol ľadovca?

Táto štúdia čerpala z podrobných údajov EÚ a predstavuje aj hĺbkové posúdenie situácie v Európskej únii. Z výsledkov vyplýva, že v roku 2016 dosiahol dovoz falšovaných a pirátskych výrobkov do EÚ až 121 miliárd EUR (134 mili-

árd USD), čo predstavuje až 6,8 % dovozu do EÚ, v porovnaní s 5 % dovozu v roku 2013. Treba uviesť, že tieto výsledky vychádzajú z údajov o zhabaniach colnými orgánmi a nezahrňajú falšované a pirátske výrobky vyrábané a spotrebúvané na domácom trhu, ani pirátsky digitálny obsah na internete. Falšované a pirátske výrobky naďalej smerujú zložitými obchodnými trasami, pričom sa zneužíva súbor prechodných tranzitných miest. Mnohé z týchto tranzitných ekonomík majú veľké zóny voľného obchodu, ktoré sú dôležitými strediskami medzinárodného obchodu. Naďalej rastie aj používanie malých zásielok na účely obchodovania s falšovanými výrobkami. Malé zásielky, zasielané väčšinou poštovými či expresnými službami, sú príkladom väčšieho zjednodušenia obchodovania. Na druhej strane zároveň predstavujú spôsob, akým páchatelia trestnej činnosti znižujú šancu odhalenia a minimalizujú riziko sankcií. Využívanie malých zásielok zvyšuje náklady colných orgánov na kontroly a zaistenie a prináša ďalšie významné výzvy pre orgány presadzovania práva. Je preto potrebné koordinovane preskúmať politiky v tejto oblasti.

Falšuje sa takmer všetko

Falšované výrobky sa vyskytujú vo veľkom a rastúcom počte odvetví, ako je bežný spot-

rebný tovar (obuv, kozmetika, hračky), výrobky určené podnikom (náhradné diely alebo chemické látky), tovar v oblasti IT (telefóny, batérie) a luxusný tovar (módne doplnky, luxusné hodinky). Dôležitou skutočnosťou je, že veľa falšovaného tovaru, najmä lieky, potraviny a nápoje a zdravotnícke vybavenie, môže predstavovať závažné riziká pre zdravie a bezpečnosť. Aj keď falšovaný a pirátsky tovar pochádza takmer zo všetkých ekonomík na všetkých kontinentoch, Čína a Hongkong (Čína) sú stále s veľkým predsti-

hom najvýznamnejším miestom ich pôvodu. Spoločnosti, ktoré trpia v dôsledku falšovania a pirátstva, sú aj naďalej registrované najmä v krajinách OECD, hlavne v Spojených štátoch, vo Francúzsku, v Taliansku, Švajčiarsku, Nemecku, Japonsku, Kórei a Spojenom kráľovstve. Cieľom sa však stáva rastúci počet spoločností registrovaných v nečlenských ekonomikách s vysokými príjmami, napríklad v Singapure a Hongkongu (Čína). Okrem toho je rastúci počet držiteľov práv, ktorí sú ohrození falšovaním, registrovaných v Brazílii, Číne a iných rozvíjajúcich sa ekonomikách.

Riziko pre inovácie

Falšovanie a pirátstvo teda predstavujú kritické riziko pre všetky inovatívne spoločnosti, ktoré sa opierajú o duševné vlastníctvo pri podpore svojich obchodných stratégií, bez ohľadu na to, kde sa nachádzajú. Na to, aby vlády chápali toto riziko a bojovali proti nemu, potrebujú aktuálne informácie o veľkosti, rozsahu a trendoch obchodu s falšovaným a pirátskym tovarom. Cieľom tejto štúdie je do istej miery ozrejmiť nezákonný obchod, je však potrebná hlbšia analýza, aby sa podporili politické riešenia a riešenia v oblasti presadzovania, a aby sa vládam a agentúram po celom svete umožnilo spolupracovať.

ÚPSR SV ●

Túto stránku sponzoruje

najväčší výrobca stavebných profilov na Slovensku.

Ako máme identifikovať konečného užívateľa výhod, čítame veľa definícií, mieša sa európska legislatíva s našou a už účinná s pripravovanou. Kto ním vlastne je? Aké údaje musíme viesť o konečnom užívateľovi výhod a aké mi, ako konateľovi, hrozia sankcie?

Od 01.11.2018 do 31.12.2019 sú osoby zapísané do obchodného registra povinné zapísať do obchodného registra konečného užívateľa výhod. Porušenie tejto povinnosti zakladá prípadné sankcie – 3 350 EUR štatutárovi, ak nezapíše do obchodného registra svojho konečného užívateľa výhod. Veľmi komplikovanú problematiku konečného užívateľa výhod upravuje zákon č. 297/2008 Z. z. o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a o ochrane pred financovaním terorizmu a o zmene a doplnení niektorých zákonov. V § 6a zákona je uvedené, kto je konečný užívateľ výhod. Je to každá fyzická osoba, ktorá skutočne ovláda alebo kontroluje právnickú osobu, fyzickú osobu – podnikateľa alebo združenie majetku, a každá fyzická osoba, v prospech ktorej tieto subjekty vykonávajú svoju činnosť alebo obchod. **Ak ide o právnickú osobu**, fyzická osoba, ktorá má priamy alebo nepriamy podiel alebo ich súčet najmenej 25 % na hlasovacích právach v právnickej osobe alebo na jej základnom imaní vrátane akcií

na doručiteľa, alebo má právo vymenovať, inak ustanoviť, alebo odvolať štatutárny orgán, riadiaci orgán, dozorný orgán, alebo kontrolný orgán v právnickej osobe, alebo akéhokoľvek ich člena, alebo ovláda právnickú osobu iným spôsobom, ako je uvedené v prvom a druhom bode, alebo má právo na hospodársky prospech najmenej 25 % z podnikania právnickej osoby alebo z inej jej činnosti.

Ak ide o fyzickú osobu – podnikateľa, fyzická osoba, ktorá má právo na hospodársky prospech najmenej 25 % z podnikania fyzickej osoby – podnikateľa alebo z inej jej činnosti.

Ak ide o združenie majetku, fyzická osoba, ktorá je zakladateľom alebo zriaďovateľom združenia majetku, alebo má právo vymenovať, inak ustanoviť, alebo odvolať štatutárny orgán, riadiaci orgán, dozorný orgán, alebo kontrolný orgán združenia majetku, alebo ich člena, alebo je členom orgánu, ktorý má právo vymenovať, inak ustanoviť, alebo odvolať tieto orgány, alebo ich člena, alebo je štatutárnym orgánom, riadiacim orgánom, dozorným orgánom, kontrolným orgánom, alebo členom týchto orgánov, alebo je príjemcom najmenej 25 % prostriedkov, ktoré poskytuje združenie majetku, ak boli určené budúci príjemcovia týchto prostriedkov; ak neboli určené bu-

dúci príjemcovia prostriedkov združenia majetku, za konečného užívateľa výhod sa považuje okruh osôb, ktoré majú významný prospech zo založenia alebo pôsobenia združenia majetku. Ak však žiadna fyzická osoba nespĺňa kritériá, za konečných užívateľov výhod u tejto osoby sa považujú členovia jej vrcholového manažmentu, pričom za člena vrcholového manažmentu sa považuje štatutárny orgán, člen štatutárneho orgánu, prokurista a vedúci zamestnanec v priamej riadiacej pôsobnosti štatutárneho orgánu.

Ste povinní viesť zoznam konečných užívateľov výhod a priebežne ho aktualizovať v listinnej alebo elektronickej podobe po dobu, počas ktorej má táto fyzická osoba postavenie konečného užívateľa výhod a po dobu ďalších 5 rokov od zániku tohto postavenia. Evidované údaje sú: meno, priezvisko, rodné číslo/dátum narodenia, adresa trvalého pobytu/iného pobytu, štátna príslušnosť, druh a číslo dokladu totožnosti a u fyzickej osoby – podnikateľa aj adresu miesta podnikania, identifikačné číslo, označenie úradného registra a čísla zápisu do tohto registra. Problematika je však veľmi komplikovaná, odporúčam vám obrátiť sa na advokátsku kanceláriu.

D. Grznárik

dokončenie zo strany 3

Dnes predstavujeme: BRAZÍLIA

Vývoj v posledných rokoch a súčasnosť.

Brazília prešla určitými hospodárskymi reformami s cieľom zabezpečiť si kontinuitu svojho rastu. V posledných rokoch vstúpila do platnosti významná pracovná reforma a tiež zákon, obmedzujúci verejné výdavky do roku 2036. Podľa údajov z poslednej správy Svetovej banky sa tiež Brazília v porovnaní s predchádzajúcim rokom posunula o 16 priečok nahor v rebríčku indexu „jednoduchosti podnikania“. Brazília je v súčasnosti odhodlaná prilákať priame zahraničné investície, a to aj v rámci rôznych privatizačných projektov, ktoré plánuje realizovať v oblastiach, akými sú letiská, ropné zásoby, prenosové vedenia elektrickej energie, železnice, diaľnice, prístavy a ťažobný priemysel. Uvažuje sa aj o privatizácii Eletrobrasu - najväčšej elektrárnskej spoločnosti v Latinskej Amerike. Focus report, hlavný ekonomický bulletin zameraný na brazílsky trh, zverejnený 22. marca 2019 Centrálnou bankou Brazílie, ukazuje, že brazílski podnikatelia sú presvedčení, že ekonomika bude naďalej udržiavať tempo rastu, pričom HDP by v roku 2019 malo vzrásť o 2 %. Podľa publikácie, ktorej výsledky sa zakladajú na priemernom stano-

visku podnikateľov, by mala inflácia skončiť v tomto roku na úrovni 3,9 % (splniť cieľ vlády), zahraničný obchod by mal zaznamenať prebytok vo výške 50,5 mld. USD a priame zahraničné investície v Brazílii by mali dosiahnuť 81 miliárd USD. Základná úroková sadzba (Selic) je na úrovni 6,5 % (najnižšia miera od roku 1986). Index Bovespa na brazílskej burze cenných papierov (B3) rovnako odzrkadľuje tento optimizmus, keď 18. marca 2019 dosiahol historický rekord v nominálnej hodnote a oproti predchádzajúcemu roku narástol o 19,3 %.

Bilaterálne vzťahy so Slovenskom. Hospodárske vzťahy medzi Brazíliou a Slovenskom majú značný potenciál. Podľa Štatistického úradu SR vzrástol brazílsky vývoz na Slovensko v roku 2018 o 42 % - zo 60,4 mil. EUR v roku 2017 na 85,9 mil. EUR. Hlavné produkty vyvážené Brazíliou na Slovensko sú v súčasnosti výrobky (kompresory, polovodiče, inzulín, kremík, traktory a automobilové súčiastky), potraviny (mäso, káva, ovocie a sójové deriváty), rudy (železo a niób) a kože. Existuje však dostatočný potenciál na rozširovanie brazílskeho exportu na Slovensko v rôznych oblastiach a výrobkoch, akými sú odevy a

obuv, mechanické a elektrické spotrebiče, celulóza, hliník a potravinárske výrobky, ako džúsy alebo kakaová pasta. Slovenský vývoz do Brazílie dosiahol v roku 2018 výšku 72,7 mil. EUR. Najdôležitejšie položky nášho vývozu boli autokomponenty, elektromotory a generátory, kovania na nábytok, vzduchové čerpadlá a kompresory a osobné automobily. Brazília je na Slovensku zastúpená aj priemyselnými investíciami štyroch brazílskych firiem v meste Spišská Nová Ves, ktoré vyrábajú kompresory, kovové a plastové diely, ktoré slúžia pre automobilový priemysel a priemysel domáчих spotrebičov. Niektoré slovenské spoločnosti tiež nedávno začali vykonávať aktivity v Brazílii v oblasti ropného priemyslu a dopravy.

Brazília je jedinou juhoamerickou krajinou, ktorá má veľvyslanectvo v Bratislave. Veľvyslanectvo je k dispozícii spoločnostiam a subjektom, ktoré majú záujem o informácie, týkajúce sa obchodu s Brazíliou alebo aktivít Brazílsko-slovenskej obchodnej komory. Obchodné oddelenie veľvyslanectva Brazílie je možné kontaktovať na e-adrese : secom.brazilava@itamaraty.gov.br alebo telefonicky na 02 3218 1409.

vo ●

Bratislavská regionálna komora SOPK ponúka podnikateľom v rámci svojich aktivít konferencie, semináre, workshopy a tréningy:

2. apríl 2019

TALENT MANAŽMENT alebo BUĎTE SAMI SEBOU, OSTATNÍ SÚ OBSADENÍ

Lektorka: Ing. Zuzana Záhradníková

4. apríl 2019

FINANČNÉ RIADENIE (nielen) NEFINANČNÝMI RIADITEĽMI

Lektor: Ing. Peter Andrišin

10. apríl 2019

BIZNIS RAŇAJKY na tému:

AKO ZÍSKAŤ FINANCOVANIE PRE SVOJU SPOLOČNOSŤ/PROJEKT

Lektor: Ing. Jakub NAGY

16. apríl 2019

STRATÉGIE ÚSPEŠNÉHO OBCHODNÉHO TÍMU

Lektorka: Ing. Soňa Sopčí Brchnelová

25. apríl 2019

NÁKLADOVÝ KONTROLING

Lektor: Ing. Pavol Kopál

26. apríl 2019

BIZNIS RAŇAJKY na tému:

eKasa

Lektor: Ing. Lenka Kolláriková

29. apríl 2019

Podnikateľský klub Platformy Žena v podnikaní

ČO NÁM ŽENÁM SLUŠÍ A PRISTANE

Lektorka: PhDr. Ľubica Mižičková

30. apríl 2019

TRANSFEROVÉ OCEŇOVANIE

Lektori: Frederika Silesky, LL.M.; Mag. Branislav Kováč

Learning by Doing

19. jún 2019

Konferencia Duálne vzdelávanie včera, dnes a zajtra

Zahraničné aktivity

apríl

Okrúhly stôl Brazília

máj

Okrúhly stôl Taiwan

jún

Obchodná misia na veľtrh China Smart Expo v Budapešti

Obchodná misia do Brazílie

september

Okrúhly stôl o podnikaní v Izraeli

Iné aktuálne ponuky

Vystavovanie ATA karnetov – unifikovaný colný dokument pre tranzit a dočasný dovoz tovarov do tretích krajín bez cla

Osvedčovanie o pôvode tovaru – služby pre zjednodušenie Vášho zahraničného obchodu

Klub podnikateľov Bratislavskej regionálnej komory a **Klub mladých podnikateľov** – tematické klubové stretnutia členov BRK SOPK

Platforma „Žena v podnikaní“ - platforma združujúca aktívne podnikajúce ženy

Sledujte nás aj na FACEBOOKU

Bratislavská regionálna komora SOPK:

<https://www.facebook.com/ba.sopk.sk/>

Platforma Žena v podnikaní:

<https://www.facebook.com/Zenavpodnikani/>

BOJUJEME ZA VÁS

SOPK posúdila v rámci legislatívneho procesu tieto návrhy zákonov:

- návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 321/2002 Z. z. o ozbrojených silách Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov

a tieto ďalšie návrhy:

- návrh vyhlášky Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky, ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o zálohovaní jednorazových obalov na nápoje,
- predbežná informácia k návrhu zákona o ekologickej poľnohospodárskej výrobe.

dg

Zhromaždenie Sekcie odpadového hospodárstva

Slovenská
obchodná
a priemyselná
komora

Sekcia odpadového hospodárstva

Dňa 26. marca 2019 sa konalo v Bratislavskej regionálnej komore SOPK Zhromaždenie členov Sekcie odpadového hospodárstva pri SOPK. Predseda Sekcie odpadového hospodárstva pri SOPK RNDr. Michal Sebiň, PhD. informoval prítomných členov o realizovaných aktivitách a finančnom hospodárení Sekcie odpadového hospodárstva v roku 2018 a o pláne aktivít na rok 2019.

Na Zhromaždenie prijali pozvanie hostia z Ministerstva životného prostredia SR. Nový riaditeľ Odboru odpadového hospodárstva Ing. Peter Šimurka a Ing. Ľubomír Ďuračka z Odboru informačného systému odpadového hospodárstva.

Podnikateľov najviac zaujímali snahy EÚ na enormné zníženie jednorazových plastových výrobkov na trhu a v krátkej dobe očakávaný úplný zákaz uvádzania niektorých plastových výrobkov na trh a ich substituenty. Nový riaditeľ odboru odpadového hospodárstva na MŽP SR P. Šimurka, poukázal na to, že obmedzenia pri uvádzaní plastových výrobkov môžu byť aj pozitívne pre európskych výrobcov, nakoľko väčšina sa produkuje v Číne a ich zákazom sa otvorí priestor pre našich inovatívnych podnikateľov.

Podnikatelia tiež diskutovali na tému, do akej miery je potrebná prevencia, ktorá by mala predchádzať reštrikcii a o novom zákone o poplatkoch za skládkovanie. Prítomní sa zhodli, že odpady – systém aj nakladanie - boli v minulosti hlboko podcenené a nerobili sa dlhodobé vízie.

dg

Viete že...?

... od 1. marca 2019 sa stal účinným nový zákon o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti?

Nový zákon nadväzuje na zákon č. 307/2014 Z. z. o niektorých opatreniach, súvisiacich s oznamovaním protispoločenskej činnosti, ktorý postavil základný právny rámec ochrany tzv. whistleblowerov v našej legislatíve. Novým zákonom sa vytvára nový orgán - Úrad na ochranu oznamovateľov, pričom v jeho kompetencii bude problematika oznamovania protispoločenskej činnosti. Bude najmä poskytovať informácie a ochranu oznamovateľom, pomoc pri získavaní ochrany. Novinkou je aj vznik druhej inštancie, konkrétne právo žiadať prieskum žiadosti o poskytnutie ochrany u nadriadeného prokurátora, ak oznamovateľovi nebude v trestnom konaní alebo správnom konaní priznaná ochrana. Zamestnávateľ môže urobiť právny úkon, alebo vydať rozhodnutie v pracovnoprávnom vzťahu voči chránenému oznamovateľovi, iba s predchádzajúcim súhlasom úradu a nový Úrad na ochranu oznamovateľov môže poskytnúť oznamovateľovi, ktorý urobil kvalifikované oznámenie, odmenu (do výšky 50-násobku minimálnej mzdy).

dg

**23.04.2019, utorok,
namiesto 20.04.2019, sobota**

- registračná povinnosť pre DPH pre zdaniteľnú osobu, ktorá má sídlo, miesto podnikania alebo prevádzkareň v tuzemsku alebo ak nemá také miesto, ale má bydlisko v tuzemsku alebo sa v tuzemsku obvykle zdržiava, v prípade, ak obrat za najviac 12 predchádzajúcich po sebe nasledujúcich kalendárnych mesiacov dosiahol hodnotu 49 790 eur.

25.04.2019, štvrtok

- povinnosť pre zdaniteľnú osobu dane z pridanej hodnoty, registrovanú pre daň podľa § 7 alebo 7a zákona o DPH, podať elektronickými prostriedkami súhrnný výkaz za predchádzajúci štvrtok, v ktorom dodala službu s miestom dodania v inom členskom štáte podľa § 15 ods. 1 zdaniteľnej osobe alebo právnickej osobe, ktorá nie je zdaniteľnou osobou a je identifikovaná pre daň, a táto osoba je povinná platiť daň,
- povinnosť podať daňové priznanie k dani z pridanej hodnoty platiteľom dane a v rovnakej lehote zaplatiť daň ak je zdaňovacím obdobím kalendárny mesiac alebo kalendárny štvrtok,
- povinnosť podať elektronickými prostriedkami súhrnný výkaz za predchádzajúci mesiac pre platiteľa DPH, ktorý dodal tovar s oslobodením z tuzemska do iného členského štátu osobe identifikovanej pre daň v inom členskom štáte alebo premiestnil tovar oslobodený od dane do iného členského štátu na účely svojho podnikania alebo ktorý sa zúčastnil na trojstrannom obchode ako prvý odberateľ. Povinnosť podať súhrnný výkaz má aj platiteľ DPH, ktorý dodal službu s miestom dodania v inom členskom štáte osobe identifikovanej pre daň, ktorá je povinná túto daň platiť,
- povinnosť podať elektronickými prostriedkami súhrnný výkaz za predchádzajúci mesiac pre daňového zástupcu Daňovému úradu Bratislava,
- povinnosť podať daňové priznanie k DPH za predchádzajúci mesiac pre osoby, ktoré nie sú platiteľmi DPH, ak im vznikla povinnosť platiť daň podľa § 69 zákona o DPH a splatnosť vlastnej daňovej povinnosti,
- povinnosť podať kontrolný výkaz elektronickými prostriedkami za každé zdaňovacie obdobie, za ktoré je povinný podať daňové priznanie,
- platiteľ DPH môže podať súhrnný výkaz za kalendárny štvrtok, ak hodnota tovarov nepresiahne v príslušnom kalendárnom štvrtroku a súčasne v predchádzajúcich štyroch kalendárnych štvrtrokoch hodnotu 50 000 eur,

- povinnosť podať colnému úradu daňové priznanie k dani z alkoholických nápojov za predchádzajúci kalendárny mesiac platiteľom dane, ktorý v rámci podnikania opakovane prijíma alkoholický nápoj v pozastavení dane z iného členského štátu, a v rovnakej lehote zaplatiť daň,
- povinnosť podať daňové priznanie k spotrebnej dani z alkoholických nápojov za predchádzajúci kalendárny mesiac prevádzkovateľom liehovarnického závodu na pestovateľské pálenie ovocia a malým samostatným pivovarom a v rovnakej lehote zaplatiť daň,
- povinnosť pre držiteľa oprávnenia na distribúciu spotrebiteľského balenia liehu v daňovom voľnom obehú oznámiť colnému úradu elektronicky údaje podľa § 54 ods. 15 zákona o spotrebnej dani z alkoholických nápojov za predchádzajúci kalendárny mesiac,
- povinnosť podať colnému úradu daňové priznanie k dani z tabakových výrobkov za predchádzajúci kalendárny mesiac platiteľom dane, ktorý v rámci podnikania opakovane prijíma tabakové výrobky v pozastavení dane z iného členského štátu, a v rovnakej lehote zaplatiť daň,
- povinnosť oznámiť colnému úradu množstvo cigariet uvedených do daňového voľného obehú na území SR za predchádzajúci kalendárny mesiac v členení podľa obchodného názvu cigariet, ceny cigariet uvedenej na kontrolnej známke a podľa počtu kusov cigariet v spotrebiteľskom balení cigariet,
- povinnosť pre platiteľa a prevádzkovateľa daňového skladu, oprávneného príjemcu, ktorý opakovane prijíma minerálny olej v pozastavení dane z iného členského štátu podať colnému úradu daňové priznanie a zaplatiť daň. Daňové priznanie je povinný podať aj za zdaňovacie obdobie, v ktorom daňová povinnosť nevznikla.

30.04.2019, utorok

- splatnosť mesačného preddavku na daň z motorových vozidiel vo výške 1/12 predpokladanej ročnej daňovej povinnosti, ak tá u jedného správcu dane presiahne 8 300 eur,
- vystaviť doklad o súhrnných údajoch uvedených na mzdovom liste, prípadne v evidencii, ktoré sú rozhodujúce na výpočet zdaniteľnej mzdy, preddavkov na daň, dane a na priznanie zamestnaneckej prémie a na priznanie daňového bonusu za príslušné zdaňovacie obdobie vrátane údajov uvedených na mzdovom liste a doručiť zamestnancovi,
- splatnosť mesačného preddavku na daň z príjmov právnických osôb a fyzických osôb u daňovníka, ktorého daň vypočítaná za pred-

chádzajúce zdaňovacie obdobie presiahla 16 600 eur. Výška preddavku je 1/12 z vypočítanej daňovej povinnosti,

- predložiť miestne príslušnému správcovi dane prehľad o zrazených a odvedených preddavkoch na daň z príjmov zo závislej činnosti, ktoré zamestnancom vyplatil, o zamestnaneckej prémii a o daňovom bonuse za predchádzajúci mesiac,
- podať hlásenie o vyúčtovaní dane a o úhrne príjmov zo závislej činnosti poskytnutých jednotlivým zamestnancom bez ohľadu na to, či ide o peňažné plnenie alebo nepeňažné plnenie, o zrazených preddavkoch na daň, o zamestnaneckej prémii a o daňovom bonuse za predchádzajúci rok.

Do výplatného termínu

- odvod preddavku na poistné na verejné zdravotné poistenie plateného zamestnancom a zamestnávateľom,
- odvod poistného na nemocenské poistenie, dôchodkové poistenie, poistenie v nezamestnanosti, úrazové poistenie, garančné poistenie, poistného do rezervného fondu solidarity a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie, ktoré odvádza zamestnávateľ.

Do 5 dní po výplatnom termíne

- odvod preddavkov na daň z príjmov fyzických osôb zo závislej činnosti znížených o úhrn daňového bonusu,
- prevod finančných prostriedkov mesačného prídelu do sociálneho fondu.

**09.05.2019, štvrtok,
namiesto 08.05.2019, streda**

- odvod poistného na nemocenské poistenie, dôchodkové poistenie, poistenie v nezamestnanosti (dobrovoľné), poistného do rezervného fondu solidarity a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie za samostatne zárobkovo činnú osobu a dobrovoľne poistenú osobu,
- odvod preddavku na poistné na verejné zdravotné poistenie za samostatne zárobkovo činnú osobu,
- preddavok na poistné platiteľa dividend za poistenca, ktorý má príjem z dividend.

15.05.2019, streda

- odvod sumy na zabezpečenie dane z príjmov fyzických osôb a právnických osôb za predchádzajúci mesiac a oznámenie správcovi dane v súlade s rozhodnutím správcu dane,
- odvod dane z príjmov vyberanej zrážkou za predchádzajúci mesiac, predložiť výkaz o zrazení a odvedení dane a zaplatiť daň. VZ

BalíkoBOX

VAŠA NONSTOP POŠTA

Vyzdvihnite si alebo pošlite svoj balík jednoducho, **24 hodín denne, 7 dní v týždni**.
Prostredníctvom BalíkoBOXu môžete aj uhradiť poštové poukazy a v budúcnosti SIPO.

Na doručenie balíka **ste upozornení**
SMS správou a emailom

Jednoduchá **platba kartou**

BalíkoBOXy **sú monitorované**
kamerovým systémom

Ak si balík nevyzdvihniete do 3 dní
od doručenia SMS, **poputuje na poštu**
priradenú k Vášmu BalíkoBOXu.

VÝBER
SPOKOJNÝCH
PARTNEROV

AVON

ORIFLAME
SWEDEN

hej.sk

MALL.SK

ANDREA
SHOP

Panta Rhei

martinus